

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR

DIDUCH Galina Stepanivna – Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Musical Art and Choreography of the Centralukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University.

Circle of scientific interests: professional training of the future teacher of musical art, perception of music as a pedagogical problem, artistic and aesthetic education of the younger generation.

Дата надходження рукопису 02. 05. 2018 р.

Рецензент – д.п.н. професор В. Ф. Черкасов.

УДК 368.17

ДУШНИЙ Андрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти, заслужений діяч естрадного мистецтва України
СОБІЛЬ Іван Володимирович – студент Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка
 e-mail: accomobile@ukr.net

ПОСТАТЬ ВОЛОДИМИРА ЗУБИЦЬКОГО У МИСТЕЦЬКІЙ КУЛЬТУРІ ХХІ СТОЛІТТЯ (БАЯННО-АКОРДЕОННИЙ АСПЕКТ)

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В ХХІ столітті мистецька наукова думка в Україні вийшла на якісно новий рівень. В сучасному просторі культури постає завдання пошуку, вивчення та представлення суспільству нових видатних постатей мистецького життя. Музичне, зокрема – баянно-акордеонне мистецтво потребує детального загального та поетапного вивчення, систематизації та узагальнення феномену.

Баянно-акордеонне мистецтво, як галузь академічної культури України є доволі молоде, й бере свій початок з II половини ХХ ст. Ці процеси відображаються у підготовці концертантів на основі формування виконавської майстерності (за теорією М. Давидова); розвитку конкурсно-фестивального руху; активізація концертної діяльності, до якої долучаються провідні виконавці та науковці з усього світу; систематичними перемогами українських музикантів на міжнародних творчих проєктах; участь баяністів-акордеоністів України у концертних програмах світового масштабу; розвитком науково-дослідної та педагогічної ланки, тощо.

Формуванню українського баянно-акордеонного мистецтва сприяли композиторські течії, напрацювання у сфері оригінальної творчості та висвітлення репертуарної політики загалом, еволюція у конструкції й багато-тембровості готово-виборного інструменту, сучасних прийомів гри та технічних можливостей, становлення його

як повноцінної академічної складової.

Вагомою складовою сучасного академічного баянно-акордеонного мистецтва є його творчі особистості, зокрема такі, що увібрали в себе композиторський талант, виконавську бездоганність, диригентську майстерність, організаційну компетентність. Саме такі якості притаманні сучасному феномену, світилу композиторського вміння та не перевершеному виконавцеві-інтерпретатору, організатору та сподвижнику мистецького життя в Україні та зарубіжжі **Володимиру Даниловичу Зубицькому.**

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Багатогранність особистості В. Зубицького стала предметом дослідження цілої низки науковців, серед яких М. Гейченко, Г. Голяка, А. Гончаров, А. Душний, І. Єргієв, С. Карась, Я. Олексів, В. Охматюк та ін.

У першому десятилітті ХХІ століття постать Зубицького стала предметом наукового осмислення його внеску у сферу баянного репертуару. Захищають дисертації О. Гончаров «Неофольклористичні тенденції у баянній творчості В. Зубицького» та Г. Голяка «Творчість Володимира Зубицького в контексті розвитку сучасного баянного репертуару» в Україні та В. Карташов «До феномену стилю в творчості сучасного композитора-баяніста (на прикладі творів Володимира Зубицького)» в Росії.

Феномен виконавського універсалізму Зубицького розкривається у підрозділі 2.2. «Сучасні баянні інтерпретації Пасакалії c-moll Й. С. Баха (BWV 582) дисертації С. Карася

«Інтерпретація музики бароко на баяні», де науковець звертається до порівняльної характеристики інтерпретацій твору В. Зубицьким та Ю. Сідоровим. За визначенням С. Карася «темповий параметр твору у інтерпретації видатною органісткою сучасності Є. Лісіциною та В. Зубицьким не лише ідентифікує жанрові ознаки твору (хід-процесія), але й синхронізується з об'єктивним кроком – течією онтологічного часу» [12, с. 13–14].

Його ім'я увійшло до довідникової А. Басурманова, А. Мірека, А. Мухи, А. Семешка та підручничково-посібникової М. Давидова, Д. Кужелева, А. Сташевського літератури. Окремим виданням надруковано діалог А. Семешка із маестро під назвою «Диалог о времени и мастерстве», в процесі якого зі слів митця визначено різновекторні сторони його таланту та грані його особистості.

Метою статті виступає уніфікація постаті Володимира Зубицького у сфері збагачення баянно-акордеонного репертуару та масштабів концертної та організаційної діяльності в мистецькій культурі XXI століття

Виклад основного матеріалу дослідження. На розвиток баянно-акордеонного мистецтва великий вплив має постать виконавця-баяніста, відомого сучасного композитора та диригента **Володимира Даниловича Зубицького**, який увійшов до когорти тих митців, чия творчість постає втіленням найкращих досягнень сучасної української композиторської школи. Його творчість спрямована до нефольклорного та неокласичного напрямку у мистецтві, акумулює в собі фольклорні тенденції різних народів (українського, молдавського, румунського, мусульманського, тюркського) та їхні різнопланові модифікації. Серед творів: Соната № 3 «Fatum» для тріо баянів; Концерт «Festivo» для оркестру народних інструментів; Соната № 2 «Слов'янська», «Partita concertante» №№ 1 та 2 для баяна; скрипковий концерт; Симфонія № 2 та ін. [6].

Володимир Данилович продовжує традиції композиторського стилю джазових музикантів, зокрема – Джорджа Гершвіна та Дюка Еллінгтона від яких наслідують використання ритмічної пульсації та мелодійності різних народів світу, впроваджує у джазові твори елементи фольклору, проектує джазові стандарти та фольклорні ескізи з елементами барокового стилю та сучасними музичними зворотами, звертається до українських плачів та голосінь. Поряд з тим, він використовує модальні і полі модальні системи, додекафонну та пуантілістичну техніку, прийоми обмеженої алеаторики та сонористики, інколи функціонально-

модуючі мелодичні лінії¹ [15].

Низка творів композитора («Карпатська сюїта», Дитяча сюїта № 3 «Українська») створені на фольклорній основі, у яких яскраво виражений український мелос у поєднанні з ритмізованими зворотами, сучасною гармонією та формою, що доповнюється віртуозною баянною інтерпретацією [2]. У побудові мелодії, композитор першим звернувся до архаїчного типу її утворення, штучно відтворивши такі типи тематизму, які характеризують несиметричність структурних утворень, а саме: мовно-речитативний (неосинкретизм); квантитативний (імітування рухомих мовних наголосів); конкатенації (збіг початку нового такту з останнім сегментом закінчення); ампліфікації (розширення складових структур) [6].

Цікавим поєднанням елементів джазу та фольклору є звернення композитора до творчості Астора П'яцолли в концерті для баяна та камерного оркестру «Omaggio ad Astor Piazzolla» у якому «майстерно розроблена ідея п'яцоллівського ритму, що виражається в поєднанні синкопованого та чіткого метричного руху, який, на відміну від мелодії, має власну лінію розвитку» [6, с. 11]. У творах, зокрема в опері «Чумацький шлях», балеті «Гей, музики!», третьому хоровому концерті, Симфонії № 2 «Sinfonia concertante», баянних сольних композиціях «Ti Amo Pezaro» та Джаз-партита №№ 1, 2 прослідковуються елементи джазової стилістики. У фантазії-попурі «Від Фанчеллі до Гальяно» для баяна та фортепіано (інколи твір виконується як сольний) актуальною виступає естрадно-джазова тематика, імпровізаційність, використання спектру традиційних джазових стандартів покликаних розвивати мелодику у розмаїтті творчих сентенцій.

Елементом музичного образотворення баянної творчості В. Зубицького, виступає полістилістика, яку можна відстежити у концертних опусах для баяна, зокрема – «Россініані», де за основу взяті уривки з творів Джоаккіно Россіні, та «Omaggio ad Piazzolla» із помітною кількістю полістилістичних рівнів: цитати теми з твору А. П'яцолли «Libertango»; моделі структури твору, що є наближеними до форми сюїти; використання солістів «другого плану» (фортепіано, перкусія) одночасно з основним солістом, тощо [3].

В загальному, доробок композитора у царині баянної музики становить понад вісімдесят творів – від невеликих камерних

¹ тема стає підголоском, перетворюється на витриманий довгий звук – монофонію або кластер, в подальшому виконуючи функцію супроводу чи фону.

п'єс («Ліричний вальс», «Скрипаль, який грає і танцює») і до великих концертних полотен для баяна (акордеона) соло зі струнним, симфонічним оркестрами, оркестром народних інструментів («Океан доль», «Sinfonia-robusta»), циклічних п'єс («Карпатська сюїта», «Болгарський зошит», Соната № 2 «Слов'янська», № 3 «Fatum») тощо.

Циклічні твори композитора мають певні особливості. Наприклад, частини «Карпатської сюїти» не мають власної визначеної назви та побудовані за темповими контрастами: I – *Andante severo, molto imperioso*; II – *Vivacissimo, molto preciso*; III – *Moderato assai, quasi Adagio*; IV – *Festivo, a piacere*.

«Болгарський зошит» Володимира Зубицького складається з восьми частин, які поєднуються у III великі частини (макрочастини), а саме: перші три п'єси утворюють три частинну форму без репризи з контрастною середньою частиною («Веселі лісоруби», «Сині гори» та «Кривий танець»); друга, повільна, частина складається з наступних 4 п'єс зошита («Легенда про гайдуків», «Троїсті музики», «Прекрасна смерічка», «Флояра»); завершальна третя частина складається лише з твору «Фінал». Таким чином, усі вісім частин опусу перетворюються на три частинний цикл із швидкими першою і третьою (фінальною) частинами та повільною середньою частиною.

У доробку композитора ми зустрічаємо програмну музику для дітей. Автор звертається до ансамблевого музикування на початковому періоді навчання де варті уваги «Портрети композиторів» (1988), «Impressions» (1988), «Три п'єси в народному стилі» (1994), «Сюїта у трьох частинах» (1994), «Українські танці» (1995) та ін., які тісно увійшли як до репертуарних пріоритетів початкових мистецьких навчальних закладів так і стали у нагоді студентам та поціновувачам баянно-акордеонного мистецтва загалом. Для сольного виконання учнями старших класів та студентів середньої ланки навчання варто віднести Дитячі сюїти №№ 1, 2, 3 та «Болгарський зошит», які умовно поєднують навчальний процес із конкурсною репертуарною затребуваністю та вимагають від юних музикантів володіння цілим спектром технічного, динамічного, штрихового, ударно-шумового та міхового виконавського втілення художнього твору у поєднанні із регістровою палітрою. Наприклад, кожна п'єса з Дитячої сюїти № 1 розкриває перед виконавцем певні завдання на розвиток навичок та прийомів гри, які унаочнені в етюді, поліфонії та двох п'єсах й у підсумку становлять твір великої форми [5]. Тому, композитор ставить за основу поступового введення юних музикантів у світ сучасного репертуару крізь призму відомих

мелодій класичного та народного характеру із використанням сучасних гармонічних зворотів, фактури, засобів музичної виразності прийомів гри, тощо.

Творчість Зубицького не обмежується створенням музики для баяна-акордеона, вона включає компонування для камерних ансамблів у поєднанні баяна із фортепіано, флейтою, віолончеллю, скрипкою тощо. Серед перших камерних ансамблів для якого композитор почав писати музику був баян – флейта. А відтак, першою композицією, скомпанованою для такого дуету стає сюїта «В горах» (1979). З часом, з'являються «Шість медитацій за Ш. Бодлером» (1988), у яких композитор вдало використовує літературний текст – соліст-флейтист в останній частині циклу читає сонет французького символіста Шарля Бодлера «Meditation». Вперше, таке поєднання у інструментальній музиці з'явилося в камерній симфонії № 2, у фіналі якої в контрапункті з фонограмою у виконанні читця звучать фрагменти поеми А. Рембо.

Творчий тандем маестро із дружиною Наталею (піаністкою за фахом) надихнув на створення низки творів для баяна та фортепіано. До такого жанру він звертається у 90-х роках ХХ століття. Серед творів – «Дивертисмент» (1993), «Від Фанчеллі до Гальяно» (1996), «Flumen», «Carmen iucundum» (1997) та ін., у яких партія кожного інструмента є незалежною але у творчому сплетінні становить діалог у поєднанні різних стильових та інтерпретаційних канонів. Це чітко прослідковується у концертних виступах сімейного дуету, серед яких ряд концертів в рамках міжнародного конкурсу «Perpetuum mobile» у Дрогобичі. Їхня харизматично-довершена гра, майстерне відчуття один одного, артистизм та сценічний образ перевтілення заворожують слухача, спонукають його до пізнання мистецтва інтерпретації крізь власну авторську концепцію стильових співвідношень й можливостей сучасного баяну у відношенні до фортепіано.

Ще одним експериментом творчої лабораторії митця стало поєднання баяна зі скрипкою. Плоди праці над репертуаром для такого ансамблю датуються також 90-ми минулого століття. З'являється твір «Salute, Castelfidardo» (1990) для скрипки (або віолончелі) та баяна, «Чардаш» (1996) для скрипки (чи флейти) і баяна. Останній, учасники та гості конкурсу «Perpetuum mobile» мали можливість слухати у виконанні маестро із сином Станіславом (флейта) на відкритті конкурсу (29/04/2017).

В кінці минулого тисячоліття, у творчості Володимира Зубицького помічаємо твори для ансамблю з ширшим складом інструментарію.

Музикант звертається до поєднання флейти, віолончелі, баяна та фортепіано. Для такого інструментального складу композитор пише «Елегію» (1999), «Музику на кінець тисячоліття» (1999), «Sunny day» (2000), робить транскрипції творів М. Римського-Корсакова, С. Рахманінова, А. Хачатуряна, А. П'яццоллі, М. Скорика та інших композиторів. Недивно що створення музики для такого складу покликане об'єднанням сім'ї Зубицький до спільного творчого музикування – Володимир (баян), Наталя (ф-но), сини Станіслав (флейта) та Володимир молодший (віолончель).

Творчість В. Зубицького відкриває нові шляхи модернізації репертуарної політики, входить до репертуару колективів України (Національного оркестру народних інструментів України, оркестру народних інструментів Національної радіокомпанії України, оркестру «Київська камерата», оркестру оперної студії НМАУ ім. П. Чайковського та ін.) та зарубіжжя (оркестру «Віртуози Рима», італійського тріо баяністів «Vladislav Zolotarev», квартету флейт «Flutes joyeses» та ін.), провідних українських (С. Грінченко, П. Фенюк, В. Мурза, Ю. Федоров, К. Бур'ян, К. Жуков, В. Заєць, Я. Олексів та ін.) і зарубіжних (К. Якомуччі із Японії, Ч. К'яретта із Італія і ін.) виконавців. За спостереженням І. Єргієва, найбільш виконуваними творами композитора є «Карпатська сюїта», Концертна партита № 1 в стилі джазової імпровізації, Соната № 2 «Слов'янська», «Болгарський щоденник», які не втрачають популярності від дня свого написання (70-ті – 80-ті роки ХХ ст.) і є постійно домінуючими у репертуарі навчальних програм, виконавських конкурсів й самих виконавців-професіоналів.

Як виконавець, Володимир Данилович здійснив фондові записи творів Й. С. Баха, Д. Скарлатті, Ф. Куперена, Ж. Рамо, Л. Бетховена, П. Чайковського, С. Барбера, О. Скрябіна, С. Рахманінова, І. Стравінського, Л. Ревуцького, В. Косенка, М. Чайкіна, Я. Лапинського а також низку власних авторських компонувань. Вперше, Зубицький-баяніст записав платівку на фірмі «Мелодія» (1975), куди ввійшли: Фантазія та fuga для органа g-moll Й. С. Баха, Дві прелюдії (a-moll, E-dur, op. 11) О. Скрябіна, Fuga із сонати для фортепіано as-moll (op. 26, IV ч.) С. Барбера, «Скрипка солдата» та «Марш солдата» із сюїти «Історія солдата» І. Стравінського, концертна п'єса «Російські наспіви» К. М'яскова та два власні твори – Скерцо із «Дитячої сюїти № 1» для готово-виборного баяна і Сонатина для баяна [4].

Звертаючись до постаті митця в реаліях ХХІ століття, впливає той факт що його

баянна творчість виступає обов'язковою у цілому гроні конкурсних змагань. Зокрема, у 2001 році в Кривому Розі на III Міжнародному конкурсі баяністів та акордеоністів «Кубок Кривбасу» інспірація концерту «Omaggio ad Astor Piazzolla» автором для баяна (акордеона) як сольного твору була обов'язковою п'єсою номінації «концертні виконавці», а на VI «Кубку Кривбасу» (2006) концерт виявився лідером серед представлених конкурсних програм.

У 2017 році у Дрогобичі на X Міжнародному конкурсі баяністів-акордеоністів «Perpetuum mobile» Концерт для баяна з камерним оркестром «Omaggio ad Astor Piazzolla» був обов'язковим твором номінації «концертні виконавці». Конкурсним прослуховуванням передував авторський приклад виконання концерту (водночас, маестро був головою журі даної номінації) спільно із камерним оркестром Дрогобицького музичного коледжу імені Василя Барвінського (керівник С. Фендак).

Варто відзначити неоціненний внесок Зубицького у конкурсно-фестивальних рух української школи загалом. Він, виступає членом а інколи головою журі таких конкурсів в Україні як «Кубок Кривбасу» (Кривий Ріг), «АссоHoliday» (Київ), «Рідні наспіви» (Донецьк), «Мереживо» (Рівне), імені Миколи Різоля (Дніпро), «Візерунки Прикарпаття» та «Perpetuum mobile» у Дрогобичі та ін., учасником національного фестивалю «День українського баяна та акордеона» демонструючи концертні програми із пріоритетом на авторську музику як свідчення високого мистецтва професіоналізму щодо блискучих інтерпретацій, виконавської досконалості, темперації, артистизму.

Починаючи із 2010 року композитор бере активну участь у роботі журі та концертних імпрезах на Дрогобицькому конкурсі «Perpetuum mobile». Плідна співпраця сприяла започаткуванню нагород-рекомендацій від організаторів конкурсів «Perpetuum mobile» (А. Душного) та «Cita di Lanciano» (В. Зубицького) для участі учасників Дрогобицьких змагань у провідному щорічному міжнародному конкурсі в м. Ланчіано (Італія) кожної осені (остання неділя вересня). Ця традиція стала цінною можливістю для українських виконавців і колективів різного віку та напрямку навчання прийняти участь у такому знаному мистецькому дійстві Європи та підтверджуючи високе звання «Лауреата міжнародного конкурсу» отримати заслужені нагороди й призові місця про що свідчать результати (згідно даних інтернет-ресурсів).

Маестро Зубицький у лютому 2011 організовує Всеукраїнський тур лауреатів «Cita

di Lanciano», «Кубок світу», «Петропавловські асамблеї», «Балтійське сузір'я», «Perpetuum mobile». До даного творчого проекту долучаються виконавці Росії, Башкортостану і звичайно плеяда української мистецької спільноти – солісти, ансамблі та оркестр. Виконавці дали 14 концертів у різних містах України. Як вдало помічає Володимир Данилович у приватному дискурсі: «Лауреати здобувають престижні премії у різних вікових категоріях, приїжджають до дому і їх ніхто не чує і не знає, нікому вони непотрібні, тому наша мета вивести їх у світ, дати можливість демонструвати свою майстерність перед різноманітною публікою, тим самим постійно бути у полі зору державних діячів, преси, телебачення...» [8, 211].

Висновки та перспективи подальших розвідок напрямку. Таким чином, постать Володимира Зубицького – композитора, баяніста, диригента та блискучого виконавця й організатора мистецьких атракцій заслуговує великої шани та виступає прикладом для наслідування. Його багатогранна баянно-акордеонна творчість – це сукупність виразових, художніх та технічних якостей формування особистості виконавця від ДМШ до професіонала, які митець вправно втілює у своїх компонуваннях і на власному виконавському прикладі демонструє багатство відтінків, внутрішньої мікро та макро інтонаційної складової авторських опусів із проекцією на конструктивні можливості сучасного багато-тембрового готово-виборного баяна (акордеона). У перспективі дослідження постаті В. Зубицького варто звернутися до симфонічної та камерної музики, у якій митець здебільшого використовує і баян як інструмент безмежних фарб та можливостей.

СПИСОК ДЖЕРЕЛ

1. Басурманов А. Баянное и аккордеонное искусство / А. Басурманов. – М.: КИФАРА, 2003. – 540 с.
2. Гейченко М. Фольклорні джерела у баянній творчості Володимира Зубицького / М. Гейченко // Наукові записки Кіровоградського державного педагогічного університету імені Володимира Винниченка. Серія: Педагогічні науки. – 2012. – Вип. 107 (1). – С. 111–117.
3. Голяка Г. П. Володимир Зубицький і Астор П'яццолла: творчий перетин у французькому культурному просторі / Г. П. Голяка // Теоретичні питання культури, освіти та виховання: зб. наук. пр. / заг. ред. М. Б. Євтух; укл. О. В. Михайличенко. – Київ, 2006. – Вип. 30. – С. 253–258.
4. Голяка Г. П. Володимир Зубицький: горизонти творчості / Г. П. Голяка [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://knmau.com.ua/naukoviy_visnik/086/pdf/27.pdf
5. Голяка Г. П. Дитячі сюїти Володимира Зубицького в сучасному репертуарі баяністів /

Г. П. Голяка // Мистецтво та освіта сьогодення: проблеми взаємодії мистецтва, педагогіки та теорії і практики освіти: зб. наук. пр. – Х., 2006. – Вип. 18. – С. 338–351.

6. Гончаров А. О. Неофольклористичні тенденції у баянній творчості В. Зубицького: автореф. дис. ... канд. мистецтвознавства: спец. 17.00.03 «Музичне мистецтво» / Гончаров Анатолій Олександрович; Ін-т мистецтвознав., фольклористики та етнології ім. М. Т. Рильського. – К., 2006. – 17 с.

7. Давидов М. Історія виконавства на народних інструментах (Українська академічна школа): підручник / М. Давидов. – К.: НМАУ ім. П. Чайковського, 2010. – 592 с.

8. Душний А. Всеукраїнський тур маестро Володимира Зубицького та його проекція на пропаганду баянно-акордеонного мистецтва / А. Душний, В. Шафета // IV Всеукраїнська «Музична освіта України: проблеми теорії, методики, практики» та IV Міжнародна «Народно-інструментальне мистецтво на зламі ХХ–ХХІ століть» наук.-практ. конф. (ДДПУ ім. І. Франка, 30.04. – 02.05.2011, м. Дрогобич): зб. мат. та тез / ред. -упор. А. Душний, Б. Пиц. – Дрогобич: П'єсвіт, 2011. – С. 209–214.

REFERENCES

1. Basurmanov, A. (2003). *Bayannoye i akkordeonnoye iskustvo*. [Bayan and Accordion Art]. Moscow.
2. Heichenko, M. (2012). *Folklorni dzhherela u baiannii tvorchosti Volodymyra Zubitskoho*. [Folk sources in Bayan creativity Volodymyr Zubitsky]. Kirovograd.
3. Holiaka, H. P. (2006). *Volodymyr Zubitsky i Astor Piatstsolla: tvorchyi peretyn u frantsuzkomu kulturnomu prostori*. [Volodymyr Zubitsky and Astor Piazzolla: creative crossroads in the French cultural space]. Kyiv.
4. Holiaka, H. P. (2012). *Volodymyr Zubitsky: horyzonty tvorchosti*. [Volodymyr Zubitsky: Horizons of creativity] [Elektronnyi resurs]. – Rezhym dostupu: http://knmau.com.ua/naukoviy_visnik/086/pdf/27.pdf
5. Goncharov, H. P. (2006). *Dytiachi siuity Volodymyra Zubitskoho v suchasnomu repertuari baiianistiv*. [Children's suites of Volodymyr Zubitsky in the modern repertoire of bayanists]. Kharkiv.
6. Goncharov, A. O. (2006). *Neofolklorystychni tendentsii u baiannii tvorchosti V. Zubitskoho*. [Neofolklore tendencies in the bayan music composition by V. Zubitsky]. Kyiv.
7. Davydov, M. (2010). *Istoriia vykonavstva na narodnykh instrumentakh (Ukrainska akademichna shkola)*. [History of the performance on folk instruments (Ukrainian Academic School)]. Kyiv.
8. Dushniy, A., Shafeta, V. (2011). *Vseukrainskyi tur maestro Volodymyra Zubitskoho ta yoho proektsiia na propahandu baianno-akordeonnoho mystetstva* [Ukrainian tour maestro Volodymyr Zubitsky and his projection for propaganda bayan-accordion art]. Drohobych.

ВІДОМОСТІ ПРО АВТОРІВ

ДУШНИЙ Андрій Іванович – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри народних музичних інструментів та вокалу Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана

Франка, член-кореспондент Міжнародної академії наук педагогічної освіти, заслужений діяч естрадного мистецтва України.

Наукові інтереси: баянно-акордеонне мистецтво України в соціокультурному просторі XXI століття.

СОБІЛЬ Іван Володимирович – студент Інституту музичного мистецтва Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка.

Наукові інтереси: портрети сучасних українських композиторів.

INFORMATION ABOUT THE AUTHOR
DUSHNIY Andriy Ivanovich – Ph.D. in

Education, Associate Professor of Folk Musical Instruments and Vocals Department, Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University, Corresponding Member of the Teacher Education International Science Academy, Ukraine Pop Art Honored Worker.

Circle of scientific interests: bayan-accordion art of Ukraine in the socio-cultural space of the XXI century.

SOBIL Ivan Volodymyrovych – student of the Institute of Musical Art Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University

Circle of scientific interests: portraits modern Ukrainian composers.

*Дата надходження рукопису 02. 04. 2018 р.
Рецензент – д.п.н. професор В. Ф. Черкасов.*

УДК 371.124/.132:78

ІЛІНЦЬКА Наталія Степанівна – кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри теорії та методики мистецтв, завідувач комісії фортепіанних дисциплін Хмельницької гуманітарно-педагогічної академії
e-mail: ilinickaya.natalya1@gmail.com

СИНЕРГЕТИЧНИЙ ПІДХІД У КОНТЕКСТІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА

Постановка та обґрунтування актуальності проблеми. В освітній політиці XXI століття відбуваються інноваційні процеси, які докорінно модифікують всю систему вітчизняної освіти. Ці процеси створюють можливість для запровадження нововведень які вимагають зміни змісту педагогічної освіти і способів організації освітнього процесу. Ясно усвідомлюючи важливість та необхідність нових концепцій, теорій, фундаментальних досліджень, багато дослідників визнають синергетику у якості нової парадигми освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Цей термін вперше було введено американським винахідником Річардом Фуллером, проте його визначення близьке до сучасного розуміння, вперше було сформульоване німецьким фізиком-теоретиком Германом Хакеном 1977 року в праці «Синергетика». Синергетика розглядає природу як певний механізм, який має еволюційний характер, тобто рухається від примітивних до складних багатofакторних систем. Сьогодні синергетичний напрям має свої школи, які працюють у математичній, природничій та соціогуманітарній сферах [10].

В. Аршинов у своїй праці «Синергетика як феномен постнекласичної науки» визначає її так: «Наука, що займається вивченням процесів самоорганізації та виникнення, підтримання, стійкості і розпаду структур різноманітної природи» [1, с. 3].

З'явилися наукові праці, автори яких розглядають окремі аспекти теорії самоорганізації, стосовно педагогічної науки і практики (В. Аршинов, В. Буданов, В. Віненко, В. Ігнатова, Е. Князева, С. Курдюмов, Г. Малинецкий, Н. Таланчук, Л. Макарова, Ю. Шаронін, С. Шевельова, В. Маткін, О. Федорова та ін.).

Метою статті є розгляд поняття «синергетика» в науці, яка становить сьогодні нове методологічне направлення, де відтворюються принципи та закономірності самоорганізації педагогічних систем, що впливає на формування фахової підготовки майбутнього вчителя музичного мистецтва.

Виклад основного матеріалу дослідження. Освітня система покликана забезпечити становлення і розвиток майбутніх педагогів-музикантів як фахівців нового типу, здатних виховати у своїх учнів відповідні якості, цінності та ідеали. Як наголошується в наукових дослідженнях, синергетика входить до універсальної методологічної парадигми, яка відноситься до тих галузей знань, де вивчаються складні системи, явища самоорганізації, і являє собою єдиний міждисциплінарний підхід до предметів та об'єктів, що досліджуються [7].

Вивченню питань, пов'язаних з синергетикою, присвячені роботи Є. Князевої; теорії самоорганізації з педагогічної точки зору розглядає М. Богуславський, синергетичний підхід розвивається в